

KLEURRIJKE BUSSUMSE LEVENSKUNSTENAAR

Cees Doyer, uitvinder

Bussum heeft veel bijzondere mensen gekend, onder wie ook veel excentriekelingen. Tot de aansprekende voorbeelden van die laatste categorie behoort zeker ingenieur Cornelis (Cees) Doyer. Hij bestookte zijn omgeving met talloze uitvindingen, of ze nu goed te gebruiken waren of niet. Hij kwam daarmee veelvuldig in het nieuws, evenals met door hem aangespannen rechtszaken en aanhoudende aanvragen van patenten.

Cornelis Doyer (ook wel Doijer geschreven) werd op 17 april 1920 geboren in Amsterdam, als zoon van Dirk Johan Heinrich Doyer (directeur van een handelsonderneming) en Barbara Pereboom. Zijn ouders verhuisden in 1921 naar Ruthardlaan 17 in Bussum. Cees ging naar de ambachtsschool en vervolgens naar de E.T.S., de elektrotechnische school. Tijdens de Tweede Wereldoorlog zat hij een paar jaar opgesloten in Duitse tuchthuizen, wegens het bezit van een wapen. Hij moest meewerken in de Duitse oorlogsindustrie, maar wist zich daaraan grotendeels te onttrekken. In Duitsland ontmoette hij zijn latere vrouw, Annemarie Hauser.

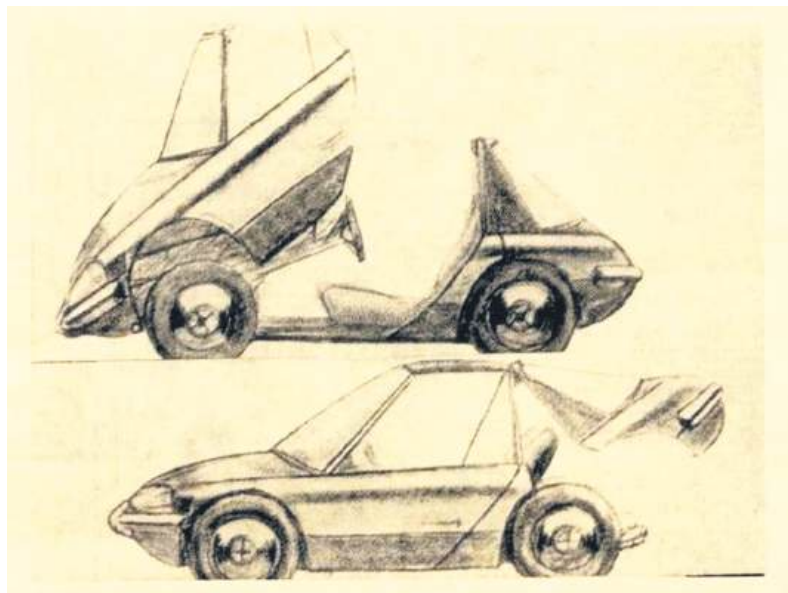
Werptransporteur

Kort na de oorlog begon Doyer als correspondent en streekredacteur bij dagblad Trouw. Daarna werkte

■ Het echtpaar Doyer.

hij naar eigen zeggen op een bouw-bureau en bij een transportwerk-tuigenfabriek. Daarnaast richtte hij met zijn vrouw in 1951 aan de Pater Wijnterlaan 10 in Naarden een groothandel in nouveautés op, onder de firmanaam Doyer en Hauser. Hij vond omstreeks 1955 een nieuw soort transportband uit, de zogenaamde werptransporteur. Hij besloot daarvoor een

■ De Doyerauto.

eigen fabriek te starten. Doyer vestigde zijn bedrijf, dat eveneens Doyer en Hauser heette, in 1955 aan de Energiestraat 7 in Naarden. Het zou tot 1962 actief blijven. Het echtpaar woonde inmiddels op Singel 50 in Bussum.

De Mol

In 1960 vestigde Doyer een tweede fabriek die een nieuwe uitvinding van hem moest gaan produceren: een sterke roterende graafmachine met de naam 'De Mol'. Deze fabriek kwam aan de Havenkade in Assen, waar Doyers jongste broer Johan Cornelis aan de Vaart 162 woonde. De Volkskrant meldde dat er leerlingen van de lokale LTS werden aangetrokken, die na een speciale cursus aan de slag zouden kunnen bij Doyer en Hauser. Doyer bestierde deze fabriek samen met zijn broer en benoemde hem in 1964 tot mededirecteur.

Ontmaskering aardstralenkastjes

In 1962 beschuldigde Doyer de makers van 'aardstralenkastjes' van boerenbedrog, waarmee ko-

pers veel geld uit de zakken werd geklopt. In een televisie-uitzending daagde hij een 'naturopaat' uit om te bewijzen dat zijn kastjes echt werkten en dat aardstralen echt bestonden. Zijn acties, waarbij ook een rechtszaak speelde, leverden veel publiciteit op en deden het toen wijdverbreide geloof in aardstralen enigszins wankelen.

Rotatiezuigermotor

Doyers grootste wapenfeit betrof in 1963 de ontwikkeling van een 'rotatiezuigermotor' die voor een deel werkte op water als brandstof. Volgens hem was zijn vinding een betere variant van de wankelmotor. Het zou 'een trillingvrije motor zijn, die geen schadelijke uitlaatgassen produceert'. Samen met de Bussumse autocoureur Henk van Zalinge richtte Doyer een NV op voor de ontwikkeling en exploitatie van de nieuwe motor. In het tijdschrift Autorevue verscheen een uitgebreide bespreking van de 'Doyermotor'. Het artikel besluit: 'Hoewel wij, zonder de motor te hebben zien functio-

neren, nog een toekomst voor de Doyermotor durven voorspellen, vinden we het jammer dat deze motor, als hij een succes wordt, naar het buitenland zal verdwijnen. Ons inziens behoren dergelijke uitvinders een daadwerkelijke steun in eigen land te krijgen.' Doyer ontwierp ook een bijbehorende auto. De Doyermotor noch de auto is uiteindelijk gebouwd.

Perpetuum mobile

In hetzelfde jaar 1963 kwam Doyer op de proppen met een perpetuum mobile. Het apparaat werd voor een groot publiek geshowd in de vestinggracht van Naarden. Het experiment mislukte echter. Het apparaat kwam wel degelijk in beweging, maar de wind gooide roet in het eten; bepaalde onderdelen van het apparaat werden uit hun vereiste positie gewaaid.

Tot op hoge leeftijd deed Doyer uitvindingen. In 1996 stond hij trots op de foto in de krant met zijn nieuwste uitvinding: een koffiewagentje, gemaakt van een oude buggy, een plastic opbergbox en een dienblad. Hij noemde het een personal servicebuggy. Hij was toen 76 jaar en was nog steeds bezig nieuwe dingen te bedenken. In zijn laatste levensjaren belde hij vaak 's nachts met de lokale radio in Bussum om allerlei opvattingen en ideeën te ventileren.

Grafsteen

In 2000, een jaar voor zijn overlijden op 80-jarige leeftijd, vertelde Doyer in de Vlaamse krant 'Het belang van Limburg' over de tekst die op zijn grafsteen moest staan: 'Ik heb 43 octrooien op m'n naam, maar het enige wat op mijn grafsteen te lezen moet staan is: 'Nu ben ik dood, vroeger was ik Doyer'. Heb je 'm?'

Bronnen

Henriette Klijnsstra, *Van wankelmotor tot personal servicebuggy: Cees Doyer*, Drents Archief 23 oktober 2023; Het Nationaal Archief en verscheidene krantenartikelen en informatie van de familie Doyer in Bussum.

Jan Schippers

■ Doyer met zijn servicebuggy.

■ Diabolorollen voor bandtransporteurs, een vinding uit 1964.

■ Doyer met het plastic model van de Doyermotor.